

Odběr vzorků teplé vody na prokázání výskytu legionel ve školských zařízeních v Jihomoravském kraji v roce 2025

V průběhu roku 2025 byly na území Jihomoravského kraje provedeny pracovníky Krajské hygienické stanice JMK, odboru hygieny dětí a mladistvých, odběry teplé vody za účelem monitoringu bakterií rodu *Legionella* spp., s cílem ověřit mikrobiologickou jakost vody a posoudit možná zdravotní rizika spojená s jejím používáním.

Celkem bylo odebráno **69 vzorků** teplé vody **ve 34 školských zařízeních – 26 internátů a domovů mládeže a 6 školských tělocvičnách**, přičemž v každém objektu byly provedeny dva odběry. **Nevyhovující výsledky** byly zjištěny u **18 vzorků, což představuje 26 %** z celkového počtu. **Nevyhovělo celkem 12 školských zařízení, tedy 35 % kontrolovaných objektů.** Zjištěné hodnoty se pohybovaly v rozmezí od 0 KTJ/100 ml do 11 000 KTJ/100 ml.

Na základě laboratorních výsledků byla vydána rozhodnutí o předběžném opatření, kterými byl zakázán provoz dotčených sprchových zařízení do doby dosažení laboratorně vyhovujícího stavu. V souvislosti s porušením hygienických požadavků bylo uloženo 11 sankcí.

Největší nebezpečí výskytu legionel představují místa, kde dochází ke stagnaci teplé vody a tvorbě aerosolu. Jedná se zejména o sprchy, sprchové růžice, hadice, perlátory, slepá ramena rozvodů a zásobníky teplé vody. Zvýšené riziko je nutné zohlednit zejména v objektech a prostorách školských zařízení, které **nejsou** využívány výhradně dětmi, ale také **dospělými osobami, jako jsou trenéři, zaměstnanci škol a veřejnost**. Patří sem sprchy a hygienická zařízení v tělocvičnách, které využívá veřejnost po skončení výuky ke sportovním aktivitám a v internátech, kde se veřejnost může ubytovat v době letních prázdnin. V těchto prostorách je riziko zdravotních dopadů vyšší, protože legionelóza postihuje především dospělou populaci, zejména osoby se sníženou imunitou, kuřáky a osoby s chronickým onemocněním. Děti jsou obecně méně citlivé, přesto však nelze riziko zcela podceňovat. Z tohoto důvodu je nezbytné věnovat těmto provozům zvýšenou pozornost, zajistit pravidelnou technickou údržbu rozvodů teplé vody a důsledně dodržovat preventivní opatření. Přijatá opatření proto směřují k ochraně zdraví všech uživatelů školských zařízení.

V rámci nápravných a technických doporučení byl kladen důraz především na správnou provozní údržbu systému teplé vody. Doporučeno bylo trvale udržovat teplotu ohřevu vody minimálně na 60 °C a zajistit, aby na výtokových místech dosahovala teplota alespoň 50 °C. Součástí opatření je pravidelné provádění termické dezinfekce rozvodů, případně doplnění o chemickou dezinfekci vhodnými přípravky určenými k likvidaci legionel.

Dalším zásadním opatřením je pravidelné čištění a výměna sprchových růžic a hadic, odstraňování vodního kamene a biofilmu a kontrola technického stavu zásobníků a ohřivačů vody. Doporučeno bylo rovněž odstranění slepých ramen rozvodů, zajištění pravidelného proplachování málo využívaných výtokových míst a úprava provozního režimu tak, aby nedocházelo k dlouhodobé stagnaci vody.

Nedílnou součástí odběru vody byla také edukace pracovníků školských zařízení, zaměřená na prevenci výskytu legionel, správné provozování a údržbu systémů teplé vody a význam dodržování hygienických postupů. Edukace byla prováděna přímo na místě a přispívá ke zvyšování informovanosti a odpovědnosti provozovatelů.

Závěrem lze konstatovat, že pravidelná kontrola, důsledná technická údržba rozvodů teplé vody a průběžná edukace pracovníků jsou klíčovými nástroji prevence výskytu legionel ve školských a ostatních komerčních zařízeních a významně přispívají k ochraně veřejného zdraví.

*MVDr. Marcela Hadámková
ředitelka hygieny dětí a mladistvých
Krajská hygienická stanice JmK
se sídlem v Brně*